23/01/2026

Κόπος και Σπουδή στην Αγιογραφία

/ Γνώμες

Τι θα έκανε σήμερα ο Κυρ Φώτης Κόντογλου; Πως η τέχνη του θα μετέδιδε ζεστασιά και αμεσότητα στο κρύο καλλιτεχνικό τοπίο της Ελλάδας; Ο κυρ Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης ποια στοιχεία της ανθρώπινης ψυχής θα αναδείκνυε με την ομορφιά της απλότητας και τον ευαίσθητο και νοσταλγικό τρόπο του; Και ο Τσαρούχης που συνδύαζε την παράδοση με την μοντέρνα τέχνη, πως θα έδινε μια ξεχωριστή πινελιά στην καθημερινότητα;

- *Της Μαρίας Λουπίδου*

Η κοινή συνισταμένη που έχουν οι τρείς καλλιτέχνες είναι η βαθιά σύνδεσή τους με την ελληνική παράδοση και την καθημερινή ζωή. Όλοι τους κατάφεραν να αποτυπώσουν την ομορφιά, την απλότητα και την ανθρώπινη ψυχή μέσα από την τέχνη τους, δημιουργώντας έργα που αναδεικνύουν την πολιτιστική μας κληρονομικά με έναν ξεχωριστό και συναισθηματικό τρόπο.

Οι εποχές έχουν σίγουρα αλλάξει, η ελληνική ψυχή όμως διατηρεί κάποια διαχρονικά στοιχεία. Μπορούμε να αναγνωρίσουμε ότι αυτά υπάρχουν ακόμα, απλώς εκφράζονται με διαφορετικούς τρόπους στις μέρες μας.

Με αυτές τις σκέψεις, και με ειλικρινές κριτήριο αναζήτησης του αυθεντικού καλλιτέχνη που να φέρει την σφραγίδα της παράδοσης και της εξέλιξης, βρέθηκα και πάλι κοντά στον Άρχοντα Αγιογράφο του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας κ. Κωνσταντίνο Ξενόπουλο και έζησα από κοντά την δημιουργία του νέου βιβλίου του «Κόπος και Σπουδή – τόμος β'». Ένα εγχείρημα που θέλει να μεταδώσει την αυθεντική κληρονομιά της βυζαντινής αγιογραφίας και την πνευματική ρίζα του Αγίου Όρους. Στις σελίδες του, οι διηγήσεις των αγιογραφημένων μορφών συμβάλλουν στο να παραμείνει ζωντανή η παράδοση, ενώ παράλληλα μεταφέρονται και στις επόμενες γενιές με έναν βαθιά σεβαστικό και ουσιαστικό τρόπο, οι αξίες και το ήθος της ορθόδοξης βυζαντινής αγιογραφίας.

Τα σημεία του βιβλίου που με συγκίνησαν ιδιαίτερα ήταν εκείνα που αναφέρονται στο ήθος της αγιογραφίας.

« Ο σκοπός της εικόνας είναι να μεταφέρει τον θεατή της στον πνευματικό κόσμο που κρύβει μέσα της. Η απόδοση του ορατού είναι πιο οικεία στον καλλιτέχνη, για να μπορέσει να αποδώσει όμως το νόημα του αοράτου θέλει μυστηριακή εμπειρία, για να έχει η τέχνη του ουράνια ανύψωση. Ειδάλλως, η εικόνα δε θα είναι τίποτε άλλο από ένα ξύλο ζωγραφισμένο.»

« Όταν λέμε ωραιότητα, δεν εννοούμε την όμορφη χρωματική απόδοση και την λεπτομέρεια της εργασίας, που σαφώς χρειάζονται, αλλά μιλούμε για την τέλεια ωραιότητα που έχει λησμονηθεί στην εποχή μας. Είναι η αγία ωραιότητα γεμάτη από το φως του Θεού, που ψάχνει κάθε διψασμένη ψυχή.»

« Ο ζωγράφος της εικόνας πρέπει να γνωρίζει τι ποιεί και θα πρέπει να είναι παρών την ώρα της ζωγραφικής, και δεν εννοώ την «εν σώματι» παρουσία του, αλλά την «εν πνεύματι». Όταν ο ίδιος είναι παρών «εν πνεύματι» με προσευχή, τότε και η εικόνα που ζωγραφίζει είναι παρούσα. Γιατί η εικόνα είναι η «θύρα» που θα οδηγήσει τον πιστό σε έναν άλλο δρόμο, τον εσωτερικό δρόμο της ψυχής του.»

«Ξετυλίγοντας τον χρόνο και μελετώντας την αιωνιότητα της τέχνης, έχει ο καλλιτέχνης την δυνατότητα να φωτισθεί και να καταλάβει την εξέλιξη της τέχνης κάθε εποχής και να γίνει σοφότερος. Με αποτέλεσμα, να αντλήσει δύναμη και γνώση προχωρώντας μπροστά για το μέλλον της τέχνης».

Στο σύνολό του όμως το βιβλίο αυτό, αποτελείται από έργα αγιογραφίας του Άρχοντα Αγιογράφου Κωνσταντίνου Ξενόπουλου, και όχι από λόγια. Έργα φιλοτεχνημένα σε στάδια ώστε να μπορούν να αντιγραφούν με ειλικρίνεια, ευκρίνεια και καθαρότητα. Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία του κ. Ξενόπουλου είναι η αγάπη του για την μετάδοση της βυζαντινής αγιογραφίας σε όσο το δυνατόν περισσότερους αγιογράφους.

Ο κόπος και η σπουδή συνεχίζονται με την ευχή, η προσπάθειά αυτή να φτάσει σε πολλούς αποδέκτες και η ζεστασιά της παράδοσης να ζωογονήσει την σύγχρονη πραγματικότητα.

Πηγή: [pemptousia.gr]